

KÖRLAP

IV. ÉVFOLYAM, 2002. MÁRCIUS-ÁPRILIS

MEGYEI EGÉSZSÉGÜGYI SZAKLAP

„Szegény a forgandó, tündér szerencse,
hogy e csodát újólág megteremtse...”

20 ÉVES AZ SBO – 10–11.

45 ÉVES A BALESETI
SEBÉSZET – 14–15.

„....Pintér Nándor 1991 óta immár „hivatásos képzőművészként” rendületlenül dolgozik. Rajzol, fest, érmet, kisplasztikát önt bronzból, 1-2 tízed mm-es alulemezt formál kisplasztikává, és végül egy lenyűgözően nagy életművet hagy maga után...” (9. oldal)

A három nagy külföldi szolgáltatáson túl egyre bővül az EISZ magyar nyelvű teljes szövegű adatbázisainak kínálata is. Ma már kereshetünk az Akadémiai és egyéb kiadók folyóirataiban, szótárakban, lexikonokban, jogtárban, nyelvvizsgatesztekben és a Közös Elektronikus Katalógus (KözEIKat) új verziójában... (7. oldal)

A hallgatóság

Dr. Noviczki Miklós, a jubileumi ülés házigazdája

45 éves a Baleseti Sebészet

„...Nem önálló részlegként,
de az osztály profiljába
tartozik az égési
sérültek ellátása.
Korszerű ideg- és
gerincsebészeti műtéteket
végeznek, új idegsebész
szakorvosok
szakvizsgáznak.
A kézsebészet
mikrosebészeti profillal
is bővül; felkar-
replantáció, érnyeles
szabadlebenyek
átültetése...”

Dr. Oláh Vilmos nyugalmazott osztály-
vezető főorvos, a Baleseti Sebészeti
Osztály egykori orvosa

Prof. dr. Bíró Vilmos

(15. oldal)

A közönség érdeklődve figyeli az előadást

Dr. Séra Gyula főigazgató köszönti a vendégeket

ÉN OPTIMISTA VAGYOK

MIKOLA ISTVÁN AZ EGÉSZSÉGÜGY ÉS A POLITIKA KAPCSOLATÁRÓL

A miniszterrel április 12-én a Jósa András Kórházban beszélgettünk, amikor tájékoztatót tartott az intézmény munkatársainak a várható egészségügyi változásokról.

– 1990-ben írtunk egy jó egészségügyi programot, amit a nemzetközi szakmai közvélemény is nagyon nagyra értékelt. Akkor én miniszteri biztostként vezettem azt a bizottságot, amelyik ezt az elképzelést nagy szakmai, társadalmi vitában véglegesítette. Elkezdődött a megvalósítása, és egészen 1993-ig tartott. Aztán jöttek a választások, és minden felborult. Majd 1994-től a szociális megszorítások, azzal az indokkal, hogy az egészségügynek és a szociális szektornak áldozatokat kell hoznia a nemzetgazdaság oltárán. Áldozott is eleget az egészségügy. Gyakorlatilag a források 35 százalékát elvesztette, ebből az állami költségvetés hiányait szponzorálták. 1998-ban egy újabb váltással kapcsolatosan megint azzal kellett szembesülnünk, hogy stabilizálni kell a helyzetet, meg kell fordítani a negatív trendeket. Ez most a jelenlegi kormányciklus közepére sikerült is, és 2001 januárjára el lehetett indítani egy nagy konszolidációs programot, ami gyakorlatilag a 90-es cselekvési program gondolatának a folytatása.

– *A 10 éves programot tehát elindították, de ennek a kormányzati ciklusnak másik nagyon fontos eredménye is volt...*

– Ez pedig az intézmények új működési formáinak a lehetőségeit kidolgozó nagy törvényi szabályozás, amelynek a keretén belül az alapellátásban az egyszintenciavállalkozáson alapuló vállalkozó háziorvosi, gyermekorvosi, fogorvosi praxisok kialakulhattak, s amely a járó és fekvőbeteg-szakellátásában szigorúan nonprofit gazdasági és társasági formációknak a

megjelenését jelenti. Ez azért jó, mert ha új tulajdonosok jelennek meg a rendszerben, az a gazdasági racionalitás irányába hat. Ez azt jelenti, hogy a források felhasználása hatékonyabba válik, a beteg számára pedig azt, hogy a gyógyítás esélyei is jobbak lesznek.

– *A pénz mindig nagyon fontos volt és lesz is az egészségügyben.*

– A nagy kérdés az, hogy lehet az orvosi lehetőségek és a gazdasági megengedhetőség között egyensúlyt teremteni, a betegek számára nívós gyógyítást megteremteni. Hogyan lehet a későbbi kiadásokat megelőzendő a betegségek kialakulásával foglalkozni. Visszatérve az intézmények új működési formáira, az ágazatban az egyszerű tőkebevonásról van szó, aminek azzal teremtettük meg az alapját, hogy elindítottuk az amortizáció elszámolásnak a technikáját. Ami azt jelenti, hogyha valaki épületet vagy technológiát használ, akkor a használat során a működtetési forrásokból képződnek a viszszaépítési pénzalapjai.

– *Bővebben.*

– Ha használók egy endoszkópot, akkor az használatonként megtermeli azt a pénzt, amit a műszerek elöregedése, tönkremenetele esetén új műszer megvásárlásába tudok fektetni. Az amortizáció elszámolása azt is jelenti, hogy az egészségügybe hitelek, lízingek, pénzkihelyezések formájában érdemes a bankoknak, a pénzintézeteknek vagy vállalkozóknak forrást betenni, mert a tőke, illetve a befektetés megtérülésének megvan az esélye. Az egészségügy pedig a világ

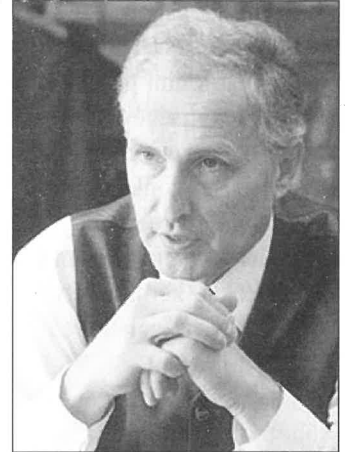
minden részén jó pénzkihelyezési, befektetési terep. Az egészségügy soha nem megy tönkre, beteg mindig van, a beteget mindig el kell látni. Az új törvénnyel az egészségügy szabályozott piacgazdasági szektor lesz. Nem tud nagyot kaszálni, de egészséges haszonnal visszanyeri a pénzét.

– *A nagy törvényi szabályozásnak a harmadik eleme az új orvosi, a szabadfoglalkozású jogállás, amely annak ellenére, hogy erről már sokat hallhattunk, sokak előtt még mindig nem egészen világos.*

– Ha valaki szakorvos lesz, akkor mint vállalkozó orvosnak nem kell műszereket és épületet vennie; hanem szerződést köthet a kórházakkal, a rendelőkkel, és azokat használhatja a szakorvosi feladatok elvégzésére, amely tevékenységéért szakorvosi díjtételeken keresztül kapja meg a pénzt. Egy ügyes szakorvos sok kórházban kíváncsian szemlél, tehát akár több szerződést is köthet és jó bevételre számíthat. A kórházak pedig ezekben a szabadfoglalkozást is felvonultató rendszerekben vetélkednek (!) a minél jobb szakorvosok megnyeréséért. Munkájukhoz biztosítják a jó feltételeket, mert hozzájuk akkor megy be a beteg, hogyha tudja, jó szakorvos dolgozik abban a kórházban. Ez is egy olyan helyzet, amely az orvosok közötti vetélkedést jelenti a betegek jobb ellátásáért. Persze ekörül is nagy izgalom volt, mert ez paraszolvenciaellenes lépés.

– *Amennyiben?*

– Ebben a szabadfoglalkozású felállásban a hálapénz már nem értelmezhető, az évek alatt elszorvad, mert más lesz a motiváció. Van a szabadfoglalkozású orvos, annak van egy szerződése egy kórházzal és

Dr. Mikola István

egy egyéni szerződése egy biztosítóval. Az orvost a biztosító számlával fizeti ki. A paraszolvencia nagy örökség az ágazatban. Aki nem részesül benne, utálja és küzd ellene, elsősorban fiatal orvosokról s egyes szakmákról van szó. Aki meg részesül benne, azt nem lehet megnyerni, mert aki hétfőn és kedden megkeresi azt a pénzt, amit a másik egy hónap alatt, azt nem lehet meggyőzni. A betegnek ezt az új helyzetet meg kell szoknia. Ő is látja majd a számlát, és tudni fogja, hogy mibe került az ellátása. Neki térítésmentes lesz, mert az egészségbiztosítás fizeti azt ki. Ha nyilvánossá teszik ezeket a számlákat, akkor ez a paraszolvencia ellenható, ösztönző tényező lesz. Tehát ez egy aránylag normális helyzet, amellyel nem adminisztratív úton tiltjuk meg a hálapénzt – ez már Rákosinak sem sikerült –, hanem új ösztönző rendszerrel váltjuk ki. Most ez az építkezés kezdődött meg az ágazatban; és jól állunk vele, hiszen a nagy kórház törvény megszületése után elindult az egészségügyben a konszolidáció. Meglátjuk, mi lesz, én optimista vagyok.

A felelős szerkesztő

A MONA-SYSTEM KONZULTÁCIÓS RENDSZER TELJES KIÉPÍTETTSÉGE

Az EKG konzultáció mellett kifejlesztésre került a laboratóriumi és a Képkalkotó programrendszer is.

A laboratóriumi programrendszer segítségével kórházi hálózaton, a terület felé modemes telefonkapcsolaton és az Interneten egyaránt lehet laboratóriumi vizsgálatokat kérni, illetve az elkészült vizsgálati eredményeket fogadni.

A fejlesztés legjelentősebb területe a képkalkotó programrendszer. Célul tűztük ki azt, hogy a magyar egészségügyben található valamennyi képkalkotó diagnosztikus eszköz (CT, MR, Gastroscoop, UH, megfelelő mikroszkóp, EKG-készülékek, Holterek, RTG- és átvilágító berendezések stb.) képernyőn látható felvételét konzultációs céllal a kórházi hálózaton, illetve az Interneten továbbítani lehessen. Szintén a rendszer részévé tehető a háziiorvosi rendelők számítógépe is. Ilyen módon az ott látható írott szöveg, vagy képanyag konzultációs céllal továbbítható. A fenti fejlesztések segítségével csökkenthető a hiányszakmák miatti ellátásbeli különbség a területen, biztosítható a legkisebb falvakban is az esélyegyenlőségre épülő kórházi szintű betegellátás.

Szükség esetén bevonható az azonnali betegellátásba a készenléti ügyeleti rendszer, bármelyik országos vagy egyetemi intézmény.

Dr. Zsonda László

ETIKAI BIZOTTSÁG

2002. március 19. – állásfoglalás: a kórház Etikai Bizottsága megtárgyalta az I. Tüdőosztály gyógyszer-kipróbálási kérelmét, amit etikai szempontból kifogástalannak ítélt és végzéséhez hozzájárult.

2002. március 27. – állásfoglalás: a kórház egyik osztályának betegellátó munkájával kapcsolatos problémák-

nak nincs etikai vonatkozása, így a történeteknek etikai következménye sem lehet.

Az Ideggyógyászati Osztály gyógyszer-kipróbálási kérelmét az Etikai Bizottság kifogástalannak ítélte és a vizsgálat elkezdéséhez hozzájárult.

Dr. Jakó János, az EB elnöke

Jött a hír! Meghalt VARGA MÁRIA nyugalmazott intézetvezető főnővér.

Minden halálról szóló hír megrendítő, de az a hír, amely közismert személy haláláról szól, különösen lesújtó. Szép kort ért meg, mégis fájdalmas a veszteség. Tudjuk, hogy születünk és meghalunk, és a két stáció között van dolgos életünk, amely hol rögzös, hol sima. Vannak örömteli, vannak szomorúbb időszakok, de ennek a csodálatos életnek az elvesztése mindig sajgó.

Nem volt családja, a gondjaira bízott nővéreket tekintette gyermekeinek, féltően nevelte, taníttatta őket. Halkszavú, csendesen figyelmeztető, szelíden dorgáló vezető volt. Nem parancsolt, kért.

Szépére és jóra. Az volt a mondata: Nem a beteg van a nővérért, hanem a nővér van a betegért.

Mindazok nevében, akik szerették, akik dolgoztak az ő vezetésével, örök nyugalmat kívánok:

*Gönczi Jánosné
Lilla madam
ny. oszt. vezető
szülész*

Orvosi és Egészségügyi Világjátékok

24 SPORTÁG SZÍNEPEL A PROGRAMON

MAGYARORSZÁG

Balaton - Balatonfüred

22 - 29 június 2002

HAGYD ABBA ÉS NYERSZ!

DOHÁNYZÁSRÓL LESZOKÁST SEGÍTŐ PROGRAM

A nemzetközi programban részt vehet minden nagykorú magyar állampolgár, aki legalább egy éve rendszeresen dohányzik és le akar szokni a dohányzásról, valamint vállalja, hogy 2002. május 2–29. között nem gyújt rá, és ezt egy tanúval is igazolni tudja. A magyar ifjúsági programban azok a 14–17 év közöttiek vehetnek részt, akik legalább egy éve rendszeresen dohányoznak és le akarnak szokni a dohányzásról, továbbá vállalják, hogy 2002. május 2–29. között nem gyújtanak rá, és ezt egy tanúval is igazolni tudják. A sorsoláson azok vesznek részt, akik a jelentkezési lapot szabályosan kitöltik, és legkésőbb május 2-ig elküldik a megadott címre, vagy bedobják a kihelyezett gyűjtődobozokba. A főnyeremény elnyeréséhez orvosi vizsgálaton kell részt venni a dohányzás-mentesség igazolására.

A jelentkezési lapok beszerezhetők a PR-irodán.

ELHUNYT VARGA MÁRIA

Varga Mária 1919. március 16-án született, meghalt 2002. április 2-án. A két dátum közötti időben zajlott csendesen egy élet; egy ember élete; aki tevékenységével beírta nevét a Jósa András Megyei Kórház történetének könyvébe.

Fiatal lányként egy vöröskeresztes tanfolyam elvégzése után döntött úgy, hogy segít a rászorulókon, ápolja a beteg, magatehetetlen embereket. 1951. február 16-án kezdte el áldásos tevékenységét a megyei kórházban. Az ügyes, érdeklődő nővér hamar felismerte; hogy tudását fejlesztenie kell ahhoz, hogy még jobban végezze munkáját. Környezetében odafigyelt a többi ápoló munkájára, rendet, fegyelmet követelt a betegellátás érdekében.

Főnővéri kinevezést 1960-ban kapott. Feladatait hihetetlen munkabírással, hatalmas ambícióval vállalta, jó érzékkel tapintott rá a hiányosságokra.

Nővérszállón lakott, így a nap huszonnégy óráját imádott kórházában töltötte.

Szerelme, családja volt a kórház, egész életét a betegek ellátásának szentelte. Munkatársait megbecsülte, a jó ápolót minden körülmények között elismerte.

Hosszú betegség után szeretett kórházában érte a halál. A kórház saját halottjának tekinti, emléket kegyelettel megőrizzük.

Veres Tamásné
ápolási igazgató

TÁMOGATÁS A CSALÁDOKNAK

A Beteg Gyermekek Szüleinek Egyesülete és a Kérlek Segíts Alapítvány meghívására február 20-án a Szociális és Családügyi Minisztérium főosztályvezetője látogatott kórházunkba.

Forgó Erzsébet előadását az egyesületi tagok mellett a kórház vezetői, a szociális iroda munkatársai és a helyi sajtó képviselői is érdeklődéssel hallgatták. A tájékoztatóban szó volt – többek között – a nevelési ellátásról, a gyermekgondozási és anyasági támogatásról, a tartósan beteg, ill. súlyosan fogyatékos gyermekek után járó kedvezményekről, a személyi jövedelemadót csökkentő tényezőkről. A nevelési ellátások közös szabálya, hogy a család jövedelmétől függetlenül megilletik a jogosultakat.

Az előadást követően az illetékes szakemberek bevo-

násával kerekasztal-beszélgetésre került sor, ahol a felmerülő egyéb kérdésekre is választ kaptunk. A főosztályvezető többször hangsúlyozta, a lakosság tájékoztatásának fontosságát, mivel a támogatások utólagosan nem, vagy legfeljebb két hónapra visszamenően érvényesíthetők.

Kórházunkban is működik szociális iroda, mely a továbbiakban kapcsolatot tart a Szociális és Családügyi Mi-

nisztériummal, annak kiadványait rendszeresen tanulmányozza az érdeklődők hiteles felvilágosítása érdekében.

Családügyi Minisztérium
Ügyfélszolgálati Iroda: Budapest, Akadémia u. 7. Telefon: (1) 311-8016.

E-mail címe:

lakossagi.@szcsm.gov.hu

Dr. Dolinay Tamás
osztályvezető főorvos
II. Sz. Gyermekosztály

Meghívó

Minden esztendőben május 12-én ünnepeljük az ápolókat. Ez lehet az a nap, amelyik valamiféle gyógyírt jelenthet az egész éves áldozatkész – és valljuk be, egyáltalán nem értékén elismert – munkáért.

Kórházunkban ebben az évben május 14-én, délután egy órakor, a Sebészeti Tömb tanácstermében tartjuk az ünnepélyes megemlékezést, melyre ezúton is szeretettel meghívjuk az ápolókat, a szakdolgozókat, az orvosokat és kórházunk minden munkatársát.

Veres Tamásné
ápolási igazgató

PALLAS ANTIKVÁRIUM KÖNYVKERESKEDÉS GALÉRIA

Régi és új könyvek adásvétele

Grafikák, metszetek

CD-k, térképek, képeslapok

Új könyvekre -10%

Nyitvatartás:

Hétköznapi: 9.00-18.00

Szombat: 9.00-13.00

Nyíregyháza, Bercsényi u. 13

Tel: 30/410-2244.

A SZOCIÁLIS CSOPORT SZÜLETÉSNAAPJA

Ötéves évfordulót nem szokás ünnepelni, főleg egy több mint száz évet megélt intézményben, mint kórházunk.

Ott, ahol a falak a tudomány, a történelem, a jövő és a humánus együttes eszméjét árasztják magukból.

Ott, ahol az ember feletti küzdelem az emberért nap mint nap jelen van, ahol az orvostudomány történelme több ezer évre tekint vissza.

Ebben a közegben megjelenik egy száz éve kialakult szakma a maga pejoratív elnevezésével, mint szociális munkás.

Munkánkat – valljuk be őszintén – kételkedve fogadták, de mára már létjogosultságot nyertünk. Eredményeinket

hosszan lehetne sorolni, mind azon eseteket, ahol több mint ezer beteg szociális problémáinak megoldásában segítettünk, vagy a munkatársaink érdekében tett lépéseket, a gyermeküdültetéstől kezdve a rászoruló munkatársaink karácsonyi ajándékosztásán át az egyéni szociális problémák megoldásáig.

Szaktársunk, munkánk megbecsüléseképpen hozta létre kórházunk vezetősége az „Év segítő szakembere” díjat, amit Zsurkai Lászlóné munkatársunk 32 éves munkájának érdeme elismeréséül kapott.

Reméljük, Váci Mihály szavai nemcsak ünnepségünk motója, hanem elhivatottságunkat is bizonyítja szakmánk iránt.

**„És érezzék egy kézfogásról rólad,
hogy jót akarsz, és te is tiszta jó vagy;
s egy tekintetük elhitesse véled:
– szép dologért élsz – és érdemes élned!”**

Ezért ünnepeltünk.

Csáki Beatrix, Szociális Csoportvezető

KÖSZÖNET!

Mai világunkban a segítségnyújtás mint alapvető emberi cselekedet, átalakult, megváltozott. Az emberek embertársaik felé nyújtott keze, nem a másik jobbító szándékú karnyújtását várják, hanem az ebből származó hasznot, érdekeinek megfelelő jutalmazást.

Ennek a ténynek én mégis ellentmondanék, és mély tisztelettel köszönöm kórházunk nevében, hogy P. Anton Gots atya a kamiliánus rendházfőnök, megajándékozta csoportunkat 57 db funkcionális ággyal.

50 ágyat, a II. Belgyógyászati Osztály rendelkezésére tudtunk bocsátani, 7 db-ot a megyénkben működő bentlakásos idősok otthonának, Gávavencsellő és Kemecskére.

Köszönjük, hogy nemes szándékú cselekedeteinket, munkánkat érdemesnek találta a segítségnyújtásra.

Csáki Beatrix
Szociális Csoport vezető

KITÜNTETÉS A FŐGYÓGYSZERÉSZNEK

Dr. Pregun Istvánné

Az Infúziós Laboratórium nyugdíjas főgyógyszerésze, dr. Pregun Istvánné 2002. április 4-én Egészségügyi Miniszeri Dicséretben részesült eredményes, példamutató tevékenysége elismeréseként, amelyet Mikola István egészségügyi miniszter adott át számára központi ünnepség keretén belül Budapesten. Dr.

Pregun Istvánné, Báncsi Margit Szatmárnémetiben született 1943-ban. Érettségi után a nyírlugosi patikában dolgozott asszisztensként két évig.

1968-ban szerzett gyógyszerész diplomát a Budapesti Orvostudományi Egyetem Gyógyszerésztudományi Karán, 1968-1973-ig a Szabolcs-Szatmár Megyei Gyógyszertári Központ gyógyszerészeként Nagyállóban, majd Nyíregyházán dolgozott. 1973-1992-ig a Szabolcs-Szatmár Megyei Tanács Kórház alkalmazottja volt, ahol 1976-tól az Intézeti Gyógyszertárban, „főgyógyszerész helyettesként”, majd 1987-től az Infúziós Laboratóriumban folytatta hivatását, ahol 1992-ben történt nyugdíjazásáig vezető gyógyszerész volt. 1994-1999-ig, mivel családjukat férje hivatása Budapestre szólította, a Haynal Imre Egyetem Gyógyszertárában meghívásra vállalt munkát,

nyugdíjas szakgyógyszerészként. 2000-ben ismét a régi munkahelyét, az Infúziós Laboratóriumot választotta, a sok egyéni boldogulását jobban biztosító lehetőséget kihagyva, hogy nagy szakmai tudását az intézeti betegellátásban kamatoztathassa.

Egész munkásságára jellemző, hogy minden nehézséget vállalva, lelkiismeretesen, lehetetlen feladatot nem ismerve segítette kórházunk hozzáforduló valamennyi munkatársát. Egész életét az emberek boldogulásának, gyógyulásuk segítésének szellemében éli.

Gyermekeit is ebben a szellemben nevelte, akik az orvosi pályát választották hivatásul. Mindkét fia a Semmelweis Orvostudományi Egyetem tanársegédje.

Ezen kívül öt unoka boldog nagymamája.

Barabás Éva
vezető főgyógyszerész

Elektronikus információszolgáltatás az orvosi szakkönyvtárban

Néhány hónapja könyvtári berkekben egyre többet emlegetnek egy bűvös szót: EISZ. De mi is ez valójában? A betűszó az Elektronikus Információszolgáltatást takarja, ami egy nemzeti program. Célja, hogy a felsőoktatás és a tudományos kutatás számára nélkülözhetetlen elektronikus információforrásokat, mint az külföldön már sokfelé gyakorlat, központilag, nemzeti licensz alapján vásárolják meg. A szolgáltatás gazdája az Oktatási Minisztérium, mely egy 2000-ben, a felsőoktatási könyvtárakban készített felmérés alapján az alábbi adatbázisok beszerzését tartotta fontosnak.

Web of Science (WoS)

Az amerikai Institute for Scientific Information (ISI) legtöbb folyóiratot tartalmazó tudományos adatbázisa nemcsak bibliográfiai adatgyűjtésre használható, hanem fontos tudományometriai szempontból is. Manapság egyre nagyobb szerepet kap a kutatók, de a gyakorló orvosok esetében is a minősítéseknél, kiemelt pályázatok elbírálásánál az illető tudományos teljesítménye, melyet az idézettség mérnek. Szolgáltatása, a citációs keresés lehetővé teszi a cikkek bibliográfiai és szerzői hivatkozásainak lekérését is.

A tudományos szempontok szerint rendszerező adatbázis csomag hetente folyamatosan bővül, a legutóbbi 5 év irodalmát teszi elérhetővé.

A Web of Science három fő tudományterületre rendszerezi anyagát:

* **Arts & Humanities Citation Index:** Bölcsészettudományi és művészeti index.

* **Science Citation Index Expanded és SciSearch:** Természet- és műszaki tudományos index. Itt található az orvostudományi és határterületeinek irodalma is.

* **Social Sciences Citation Index és Social SciSearch:** Társadalomtudományi index.

Az egyszerű keresésnél tárgyszó, személy, sőt földrajzi hely alapján is kereshetünk. A teljes keresésnél a szerző, cím és tárgyszó utáni keresési lehetőség bővül a kronológiai, nyelvi, dokumentumtípus szerinti szempontokkal. A talált cikkekről, tudományos konferenciákról rövid összefoglalókat tekinthetünk meg.

Science Direct

A Science Direct az Elsevier tudományos kiadó fulltext adatbázis szolgáltatása, elsősorban a természet-, műszaki és orvostudományok területén. Jócskán található irodalom az egészségügy határterületeiről is (pszichológia, ápolás, etika, szociális munka, egészségügyi jog és minőségügy).

A Science Direct adatbázisban az Elsevier kiadó 1350 saját papír kiadású folyóiratának 10 000 teljes szövegű cikke érhető el 4 évre visszamenőleg, ami kiegészül 100, egyéb kiadó folyóiratához való teljes szövegű hozzáféréssel. Az adatbázis elektronikus folyóirat szolgáltatása mára komplett információszolgáltatássá fejlődött, így jelenleg több mint 1,5 millió teljes szövegű cikk érhető el.

Kereshetünk egy konkrét publikáció címére, vagy egy

szerző írására, de akár megnevezhetjük egy adott kiadó dokumentumait is. Könnyedén kigyűjthető, és rögtön el is olvasható egy adott témakörhöz tartozó cikkek teljes szövege, vagy összefoglalója.

A felhasználó figyelemmel kísérhet egy adott folyóiratot úgy, mint az a papíralapú lapok esetében megszokott.

Az adatbázis rendszeres használói egyéni keresőprofil is kialakíthatnak maguknak.

Swetsnet Navigator

A Swets & Zeitlinger és a Blackwell kiadók fúziójának eredményeként létrejött Swetsnet, a legrégebbi elektronikus folyóirat szolgáltató.

Ez a széles körű, komplex elektronikus információ szolgáltatási rendszer a bibliográfiai keresésen túl még nem minden esetben teszi lehetővé a cikkek teljes szövegű elérését. Jelenleg 196 kiadó 5985 folyóirata érhető el teljes szöveggel, de a kínálat folyamatosan bővül. A cikkek nagyobb részénél azonban legalább a tartalmi összefoglaló elolvasható. Mintegy 15 000 folyóirat esetében a tartalomjegyzék szolgáltatás valósul meg, pótolva a könyvtárunkban korábban lemondott, jól ismert és kedvelt Current Contents (ISI) szolgáltatást.

A Swetsnet Navigator szolgáltatás közös belépési felületet és egyszerűen kezelhető kereső felületet biztosít az elektronikus folyóiratokhoz. Az adatbázisban található folyóiratok címei előtt jól értelmezhető jelek mutatják a tartalmi hozzáférés mélységét.

A keresőkérdés megfogalmazásakor lehetőség van az egész adatbázisban való böngészésre, de kereshetünk csak a full textes, vagy a csak bennünket érintő szakterület lapjainak kínálatában is. Ha egy bizonyos kiadónak az adatbázisban található kiadványai érdekelnek bennünket, a Publishers menüpontra érdemes rákliccelni.

A három szolgáltatás kombinációja a legolcsóbb és leg szélesebb körű hozzáférést biztosítja. Az elektronikus folyóiratcsomagok nem helyettesíthetők másikkal. A tudományos kontroll szolgálja a szolgáltatás színvonalát. Az adatbázisban szereplő elektronikus folyóiratok szerzői jogvédelmet élveznek. Felhasználóbarát navigátor rendszerük gyors, eredményes kezelést biztosít.

A három nagy külföldi szolgáltatáson túl egyre bővül az EISZ magyar nyelvű teljes szövegű adatbázisainak kínálata is. Ma már kereshetünk az Akadémiai és egyéb kiadók folyóirataiban, szótárakban, lexikonokban, jogtárban, nyelvvizsgatesztekben és a Közös Elektronikus Katalógus (KözElKat) új verziójában, mely lehetővé teszi, hogy közel félszáz nagy hazai és külföldi könyvtár katalógusában böngészhessünk.

Az EISZ jelenleg csak a könyvtárból érhető el, remény van azonban arra, hogy a hozzáférés bővíthet, egyszer majd otthoni gépekről is használhatják a felhasználók.

Kührner Éva
könyvtárvezető

EGY KIÁLLÍTÁS MARGÓJÁRA

„Hajkoronád ezüst színe,
Figyelmeztet valamire!
Magadat is szeresd...”

Majláth Magdolna

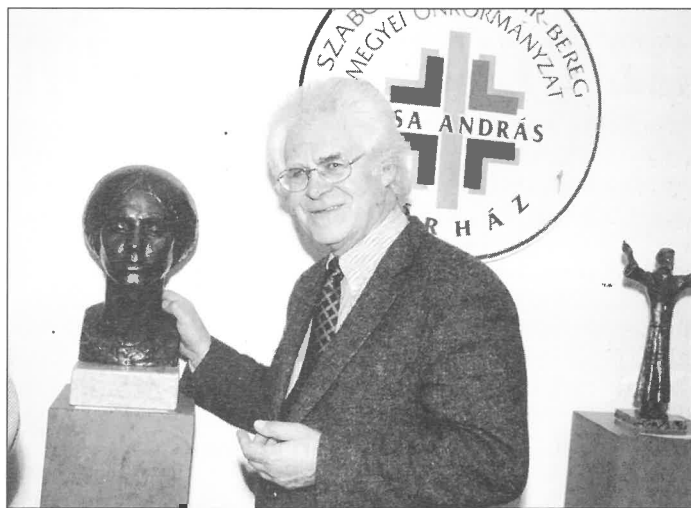
Ezüstkor!

Szép és jelentős nap volt 2002. február 25. a második éve rendszeresen működő nyugdíjasklub életében.

Tóth Sándor Munkácsy-díjas szobrászművész, valamint dr. Vikár István grafikusművész közös kiállításának megnyitóját, s a művek megtekin-

ebben az évben! Közös pályázatot nyújtottunk be a Nemzeti Kulturális Alapprogram igazgatóságának felhívására, a Nyíregyházi Népfőiskolai Egyesülettel: „Silver-Szeminárium” címmel. Ez már egy igen nagy lépés előre, hiszen Nyíregyháza város nyugdíjas lakói számára terveztük meg a három fő témakör előadásait, az alábbiak szerint:

- Testi-lelki egészség
- Kulturális értékek és programok

Tóth Sándor
szobrászművész

akiknek felelősségteljes napi munkájuk kifogástalan végzése is bőven kitölti a munkaidőt, még jól emlékszünk rá mi is, ezért két fő aktív nyugdíjas tagtársunk szervezőként segíti a programok előkészítését, lebonyolítását. A regisztrált tagok számára az éves tagdíj: 1200 Ft.

A „SILVER-KOR” Nyugdíjas Klub vezetősége:

Tiszteletbeli elnök: dr. Exterdéné Zsurkai Ilona humánpolitikai igazgató.

Elnök: Tass Emőke személyügyi csoportvezető.

Titkár: Petrikovics Zsuzsanna főelőadó

Programszervező: Bartovics Jánosné nyugdíjas

Pénzügyi szervező: Havacs Margit nyugdíjas.

Megköszönve a kórház vezetésének eddigi támogatását, törődését, igyekszünk a magunk módján viszonzni azaz, hogy nem csüggedünk, tervezzük a holnapot, s rendezvényeinkkel igyekszünk az intézmény jó hírét erősíteni.

Bartovics Jánosné
programszervező,
nyugdíjas

Hölgyek gyűrijében
dr. Vikár István
grafikusművész

tését követően összeállítottuk a 2002. évi programtervet, vezetőséget és nevet választottunk.

A Humánpolitikai Igazgatóságnak szívügye lett, hogy a nyugdíjba vonult kórházi dolgozókat ne csak a karácsonyi ünnepek közeledtével keressek fel egy-egy ajándécsomaggal, hanem szervezni kell egy klubot számukra, ahol rendszeresen találkozhatnak.

A gondolatot felmérés követte, s a visszaküldött jelentkezési lapokból az is kiderült, hogy a kulturális és az ismeretterjesztő programok iránt mutatkozik a legnagyobb igény az egykori szakdolgozók körében.

Tartalmas évet zártunk 2001-ben, s még jobbat szeretnénk

- Közösségformálás, karitatív tevékenység.

A szeminárium címe adta az ötletet a névválasztáshoz, hiszen többnyire ezüsthajú hölgyek, urak a tagjai annak a klubnak, melynek ma már 85 fő regisztrált tagja van.

Hivatalosan 2002. február 25-től ez a nevünk: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat Jósza András Kórháza „SILVER-KOR” Nyugdíjas Klub.

Terveink között szerepel, csatlakozni a megyei Nyugdíjasok Érdekvédelmi Szövetségéhez, s felvenni más kórházi nyugdíjasklubokkal a kapcsolatot. Nos, ennyi feladat nem hárulhat arra a néhány főre,

IN MEMORIAM DR. PINTÉR NÁNDOR

Pintér doktort, az orvost 1973-ban vagy 74-ben ismertem meg személyesen. Egy betegem feküdt az osztályán, én akkor Záhonyban voltam MÁV üzemorvos, betegem után érdeklődtem. Egy rendkívül barátságos, közvetlen, mosolygó emberre emlékszem, művészetről akkor még nem esett, nem is eshetett szó közöttünk.

Később, 1979-ben üzent, hogy orvos-képzőművészek kiállítását készül megrendezni az akkori Orvosszállón, és rám is számít.

Ekkor találkoztam először Pintér Nándor képzőművésszel – és megdöbbenem. Megdöbben-

dugott művelődési ház 1991-ben, gyenge vigasz, hogy az itt kiállított anyag még ez év őszén a DOTE Elméleti Tömbjében szerepel. A továbbiakban folytatás nincs, a 90-es években Nyíregyházán kiállítóterem gyakorlatilag nincs, illetve a terembérleti díjak megfizethetetlenek.

Pintér Nándor 1991 óta immár „hivatásos képzőművéssként” rendületlenül dolgozik. Rajzol, fest, érmet, kispasztikát önt bronzból, 1-2 tized mm-es alulemezt formál kispasztikává, és végül egy lenyűgözően nagy életművet hagy maga után, mennyiségében és minőségében is lenyűgözőt.

A közönség „absztrakt” – a közönség logikája szerint azért absztrakt, merthogy nem tud rajzolni – ez volt elég sokáig a vélemény. Az én szerény véleményem: természetes, hogy absztrakt, a művészet lényege eleve az absztrakció. Ha nem absztrakt, akkor a legjobb esetben közepesen sikerült illusztráció, de inkább képregény.

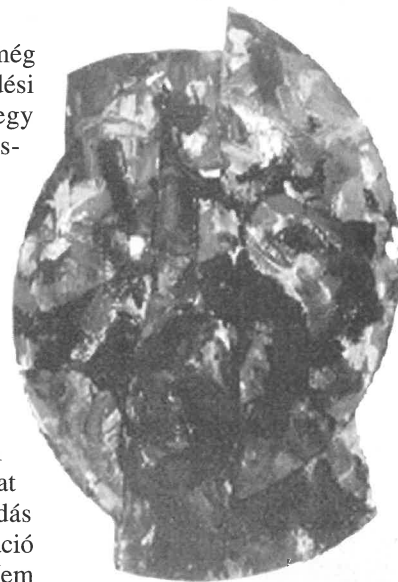
Giottó vagy Leonardo is absztrakt volt, ki tudták absztrahálni a lényegét a lényegtelenről. Ez a határvonal a művészet és a képregény között.

„Nem tud rajzolni”, szölt a következő érv. Szemtanúként állítom, hogy ez nem igaz. Valamikor, a nyolcvanas

évek elején, az akkor még működő Városi Művelődési Központban üzemelt egy rajzszakkör; olyasmi főiskolai előkészítő féle. Többnyire csitri középiskolások ültek ott, meg néhány idősebb amatőr.

Nagyon ritka, ráérő szombat délelőttje lehetett akkor, farmerban, mosolyogva bejött, fogott egy koszos, szénporos rajz-bakor, s leült mellém rajzolni. 2-3 perces krokikat rajzoltunk. Biztos rajztudás plusz 2-3 perces koncentráció szükséges „csupán” ide. Nem állhattam meg megjegyzés nélkül: „Nándi, nagyon tudsz, rajzolni”. Válasza: Ugyan, öreg – kedvenc megszólítása volt –, ez csak ujjgyakorlat. Többek által emlegetett, egy szál ceruzával megoldott Bartók portréját sajnos nem láttam, pedig Bartókot csak néhány fotó meg a zenéje alapján ismerhette. Kétéves kisgyermek volt, amikor Bartók emigrált.

Minden technikában otthon volt. Számomra legkedvesebb munkái azok, amiket elkezdett grafitfittal, szénrel, folytatta tussal, aquarellel, temperával, vagy ami éppen kéznél volt.

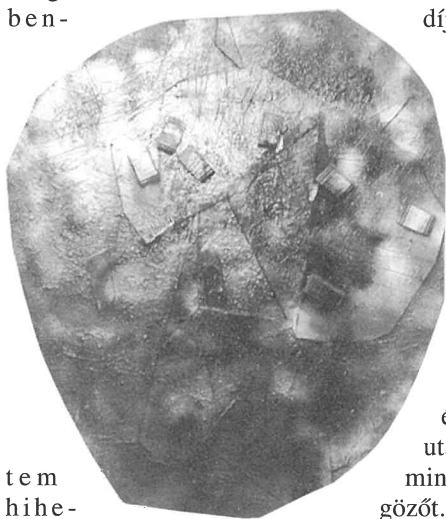

Műveit

nem érteni kell, hanem nézni. „Sztori” nincs, ne is keressük benne. Van viszont egy önmagáért beszélő, önmagáért szóló nagyon szép felület. És ez a kép lényege, az én, s a mi korosztályunkba belesulykolt „eszmei mondanivaló” című marxista formula, szerencsére feledésbe merülő rémálom. Egy 25x25 cm-es megmunkált felület nem azért szép, mert „eszmei mondanivalót” hordoz, hanem azért, mert önmagában szép. Nem mindig könnyű ezt a fajta szépséget megtalálni, de az egész művészettörténet, vagy még tágabban az egész kultúrtörténet erről szól.

Bármikor bekopogtathattam hozzá, akár művészként, akár orvosként, mindig barátságos volt, mindig mosolygott, bármiről volt is szó. Halálát először hitetlenkedve, majd megdöbbenve fogadtam. „In memoriam dr. P. N.” című kisgrafikám – kis rézkarc – a mai napig a lakásom falán van, s ott is marad.

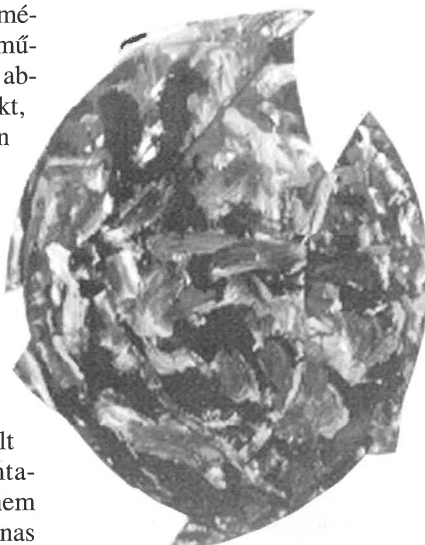
Dr. Vikár István
házi orvos,
grafikusművész

tem
hihe-
tetlen

finom szürkékkel megoldott, nagyon megkomponált konstruktivistáké. 1979-ben vagyunk, ez a fajta képszerkesztés nagyon ritkán kapott nálunk akkor nyilvánosságot. Szerencsére itt, az Orvosszállóban kapott. Elég széparált hely, a nagyközönség alig látja.

A kiállításból aztán rendszeresen megszervezett kiállításorozat lesz, az orvos képzőművészek helyett a Kórházhoz kötődő képzőművészek rendezvénye. Az Orvosszállóból pár év alatt kinövünk, a Megyei Művelődési Központ, aztán a Tanárképző Főiskola kerengője következik. És végül, sajnos utoljára, a „Gangesz” partján álló el-

A SÜRGŐSSÉGI BETEGEL

MOTTÓ: „HA NEM TUDOD MILYEN KIKÖTŐBEN AKARSZ KIKÖTNI, NINCS OLY

Időnként jó, ha az ember számadást készít, erre pedig kiváló alkalmat nyújtanak az évfordulók. A Sürgősségi Betegellátó Osztály dolgozói 2002-ben ünneplik az osztály fennállásának 20 éves évfordulóját, ilyenkor lehetőség van visszatekinteni a múltra, helyzetképet adni a jelenről, és ezek tudatában felvillantani a lehetséges jövőt. Szinte hihetetlen, hogy 1982. január 1-től minden kórháznak előírta a törvény sürgősségi betegellátó hely, illetve osztály megszervezését, ekkor ország-szerte létrejöttek különféle „torzalakzatok” erre a célra (amik aztán el is sorvadtak), egyedül a Nyíregyházi Jósa András Kórház vette komolyan a törvényi előírást, és kialakította a sürgősségi részleget (minek a részlege volt, azt ma sem tudjuk) a szakrendelő épületének földszintjén. Az akkori vezetés – a szakmák tiltakozása ellenére – megvédte a kialakított sürgősségi fogadóhelyet. Ekkor még állandó dolgozója, (kivéve néhány szakdolgozót) nem volt a részlegnek. Elsősorban ambuláns és osztályozó feladatokat látott el, noha néhány ágy már rendelkezésre állt a betegek megfigyelésére. 1985-ben a rész-

leg átköltözött a sebészeti tömb földszintjére és osztályá alakult. Növekedett a vizsgálok száma, és nőtt az ágyszám is. 1991-ig a Traumatológiai Állomással végezte az osztály együttesen a munkáját, közös fektető volt, és a traumatológus orvosok kivételével minden dolgozó az osztály alkalmazottja volt. 1985. március 1-től kinevezték az osztály vezetőjévé. A főnővér Kapta Jenőné lett, akinek több évtizedes szakmai tapasztalata, mélységes humánuma segített az osztály arculatának kialakításában. Javult műszerezettségünk állapota is, magasabb szinten tudtuk fogadni a beérkező akut betegeket, megnyugtatóbban tudtuk otthonukba bocsátani megfigyelés után az ápolásra nem szorulókat, végeredményben jobban ki tudtuk szolgálni a társszakmákat. Folyamatosan nőtt az állandó orvosok száma (dr. Szijártó Anna, dr. Sári Erzsébet, dr. Zsigmond Erika, dr. Komor György) és fiatal szakdolgozók is jelentkeztek, akik azóta is meghatározói osztályunk munkájának (Minya Tünde, Molnár Ildikó, István Izolda...), erősödünk más osztályról átjött tapasztalt szakdolgozókkal is (mint pl.

Nagy Istvánné). Kialakult a fix műtősségédi gárda is. 1991-ben a Traumatológiai Állomástól elvált az osztály, ez akkor reális lépés volt, a betegek ellátása szempontjából véleményem szerint balszerencsés. 1994-ben osztályunkhoz került egy folyosóval összekapcsolva a régi terhespathológia épülete is. A kubatura átalakítása lehetővé tette, hogy kialakítsuk a diagnosztikai részlegünket a régi terhespathológia területén, 6 ágyas intenzív részleget alakítottunk ki, valamint reanimációs fogadószobát, ahol rohamkocsi szintű műszerekkel tudtuk fogadni a súlyos állapotú betegeinket. 1995-től önálló sürgősségi laboratórium segítette a munkánkat, sajnos 1999-ben megszűnt. 1994-től az átmeneti respirációs feltételei is kialakultak. Talán ráérezve a sürgősségi munka ízére, más osztályokról is jelentkeztek orvosok az SBO-ra (dr. Valent Mihály, dr. Mertus Attila, dr. Kanyuk Viktória, dr. Szűcs József, dr. Zsonda László, dr. Pólya Endre) és fiatal szakdolgozókkal is gazdagodtunk, akik vállalták ennek – a Magyarországon még kialakulatlan – sürgősségi ápolási diszciplinának a nehézségeit.

Osztályunkon kezdte orvosi tevékenységét, és szerzett szakképesítést dr. Domokos Gabriella, dr. Gutti Elek, dr. Dorogi Edit, dr. Zsíros Irén. Ők osztályunk stabil tagjainak tekinthetők. Személyi állományunk mennyiségi és minőségi stabilizációjával újabb terveink lehettek: 1994-től felvállaltuk a megye súlyos toxikológiai beteganyagát és az intézet intenzív ellátást igénylő betegeinek egy részét is. 1997 óta WHO oktatási központként működik osztályunk, 2000-ben került

kialakításra – hazánkban először – egy reanimációs és ápolási demonstrációs központ (ennek kialakításáért külön köszönet illeti meg Buda Károlynét), amelyben minden kórházi dolgozó – munkakörétől függően – levizsgáljuk különféle szinten a reanimációs ismeretekből. Az intézet dolgozóin kívül itt gyakorolhatnak orvostanhallgatók, egészségügyi főiskolások, szakdolgozók, tanulók is, de lehetőséget biztosítunk családorvosok, körzeti szakdolgozók és egyéb intézetek dolgozóinak is a sürgősségi ismeretek megtanulására és szinten tartására. Az oktatást a Központi Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Osztály és a Sürgősségi Betegellátó Osztály szakdolgozói és orvosai végzik. 1997 óta osztályunkon állnak kezelés alatt a respirációra és művesekezelésre is szoruló betegek. Az Egészségügyi Minisztérium kiemelt területként kezelte a sürgősségi betegellátást, így – a minisztérium anyagi támogatásával – lehetőségünk volt 9 ágyas „21. század beli” őrzőrendszerrel felszerelt intenzív részleg kialakítására (az őrzőrendszer újdonsága abban van, hogy minden monitornak külön számítógépe van, ezen keresztül kapcsolat teremthető intézetben belül a társosztályokkal, főleg a diagnosztikával, a rendszer alkalmas intézetek közötti, nemzetközi konzultációra is). Jelenleg az osztály személyi állománya stabil. A szakdolgozók munkáját Oláhné Minya Tünde főnővér és helyettese, Vida Katalin irányítja, akik számtalan előadást tartottak a sürgősségi ápolás specialitásairól, és szinte észrevétlenül megrajzolták, hazánkban még kialakulatlan sürgősségi ápolási diszciplína körvonalait.

ELLÁTÓ OSZTÁLY 20 ÉVE

„AN SZÉL, AMELY TÁMOGASSON TÉGED”. (SENECA)

Munkájukat az Egészségügyi Minisztérium respektálja, hiszen ápolási továbbképző központként akkreditálták a közel-múltban az SBO-t. A másod főorvosi feladatokat dr. Aisa Karsheh látja el nagy lelkesedéssel, erejét nem kímélve. A műtősfőú gárda nagyrészt stabil. Problémát jelent az adminisztrátorok állományának stabilizálása, mert nem vállalják a 3 műszakot az arcpírítón alacsony bérezésért, de megfelelő biztonságot ad ezen a munkaterületen is a fluktuáció mellett kialakult törzsgárda (Cseszlák Enikő, Oláh Krisztina, Valóczki Gézané, Sípos Zsuzsa, Burikné Oláh Ildikó, Molnár Józsefné, Farkasné Kulimár Éva). Néhány éve dolgoznak még csak osztályunkon, de törzsgárda tagnak tekinthető Kovács Mónika, Herdinai Istvánné, Tapasztó Tímea. A szakdolgozók bérezése is komoly problémát jelent, ami országosan sem megoldott probléma.

A sürgősségi orvostani munkának jelenleg nincs egyéb szakmák előtt becsülete, bizonytalan állapotú sürgős betegek szakmai és lelki problémáinak levezénylése igen sok erőt kivesz az osztály dolgozóiból, jogilag is „pengeélen táncolnak” a nap 24 órájában. De szerencsénk van, mindig akadtak olyan munkatársaink, akik vállalták a kihívást, és a mindennapi „prompt” sikerek kárpótolták őket a nehézségekért. A mi munkánkat csak igazi csapatként, mély empátiás érzéssel a betegeink iránt lehet végezni, munkatársaink többsége ebben a szellemben dolgozik, de voltak, akik ezt nem vállalták, és elmentek az osztályról, néhány embert „kiszelektált” a kollektíva. Céljaink elérésében sze-

rencsénk volt, mivel az intézet Főigazgatója és vezetése megértette céljainkat és – a lehetőségeikhez képest – minden támogatást megkaptunk. A társzakmákban dolgozó munkatársaink közül is egyre többen értették meg törekvéseinket, és támogatták munkánkat, elért eredményeinkhez nagyban hozzájárultak. Az osztályunkon magasabb szakképesítést szerzők közül néhányan más területeken dolgoznak – többnyire vezető beosztásban –, ezt tudomásul kell venni, és büszkék vagyunk rá, még ha hiányoznak is közülünk. 1994-ben zömmel osztályunk dolgozói alapították meg a Sürgősségi Betegellátó Osztályok Magyarországi Egyesületét, sok munka árán az idén rendezzük meg VIII. Kongresszusunkat novemberben (Nyíregyházán 3. alkalommal). Az akkor megkezdett munka eredményeként értékelhető, hogy 2000-ben megalakulhatott (Nyíregyházán) a Magyar Sürgősségi Orvostani Társaság. 2002. január 15. óta (talán egy kicsit példánk alapján is) törvény írja elő, hogy minden intézetben ki kell alakítani sürgősségi fogadóhelyeket, illetve osztályokat. 2000-ben rendeztük meg Nyíregyházán az első Közép-Kelet-Európai Sürgősségi és Katasztrófa Medicina Konferenciát. Eredménynek tekinthetjük azt is, hogy 2002 februárjában hazánkban elsőként sor került sürgősségi szakvizsga letételére is, az elsők között volt osztályunk dolgozója. Említést érdemel az is, hogy 1998-ban osztályunk 6 dolgozója részt vett San Marinóban szervezett első Európai Sürgősségi Konferencián (itt 5 előadásunk is elhang-

zott), így alapító tagjai lehetünk az Európai Sürgősségi Társaságnak. Munkánkat nagyban segítették az Amerikai Sürgősségi Társaság prominens személyiségei, Prof. Richard Aghababian, Prof. Sandor Matolcsy. Az SBO felvállalta 1988 és 1998 között az intézeti mentőszolgálat működtetését is, sajnálatos módon ezt a feladatot később átvállalta az OMSZ, minden tekintetben nehezítve az intézeten belüli sürgősségi betegellátást. A mindennapi rutinfeladatok mellett igyekeztünk tudományos munkára is időt szakítani, ezt példázza közel 100 országos, 6 európai konferencián tartott előadásunk, valamint két európai lapban és egy világlapban megjelent közleményünk is. Munkatársaink több díjat nyertek a Jósa András pályázaton. 2002-ben osztályunk fordította le Magyarországon az első sürgősségi könyvet Sürgősségi esetek felismerése, ellátása, ápolása címmel. Munkánkat az egészségügyi miniszter 2000-ben kiváló kollektíva cím adományozásával ismerte el. Az élet azonban halad

tovább, számos megoldatlan feladatunk van.

Mindennapossá kell tennünk az osztály munkájának informatikai követését, hiszen csak így válik tervezhetővé. Javítanunk kell az intrahospitális és prehospitális kapcsolatainkat. Biztosítani kell, hogy az év minden percében ugyanolyan szinten fogadjuk a sürgős betegeinket (a folyamatos műszakot a jelenlegi létszám nem teszi lehetővé). Jobban meg kell felelnünk a fogadóosztályok elvárásainak.

Modulálni kell Magyarországon egy sürgősségi ápolástani szakterület kialakítását. Magasabb szinten kell ellátni a sokirányú oktatási feladatainkat. Több munkatársunknak kell lehetőséget biztosítani a nemzetközi tapasztalat szerzésére.

Befejezésként köszönetet kell mondanom törekvéseink megértéséért és támogatásáért az intézet vezetésének, mindennapi munkánk segítségével a társszakmáknak, de legfőbbképpen minden becsülettel helytálló munkatársamnak.

Dr. Pikó Károly

EGY CSAPATBAN AZ ÉLETÉRT

Bakó István, műtős:

– Aki betegként ide kerül, azon általában csak a gyorsaság és a szakszerűség segít, és egyik sem mehet a másik rovására. Sokszor még enni sincs időnk a munkaidő alatt. Itt csapatmunka folyik, a maga helyén mindenki fontos láncszem. Mindenkinek a maximumot kell nyújtani, és ez évek alatt összakovácsolja az itt dolgozókat. Egy emberként dolgozunk, a főorvos úrral az élen, aki olyan főnök, hogy nem érzi jól magát az irodában: a betegek között szeret lenni, példát mutatva a többi dolgozónak. Aki egyszer megszerette a sürgősségi munka ízét – akárki legyen az –, innen akar nyugdíjba menni. Hamarosan én is nyugdíjas leszek, az addig előttem lévő éveket itt szeretném munkával eltölteni.

Nagy Istvánné, szaknővér:

– Amikor sok évvel ezelőtt idejöttem dolgozni, az osztályt még felvételi részlegnek hívták. Mindenki idegenkedett tőle. Nem sokan értették, hogy miért van szükség egy köztes álmásra a mentő és a kórházi osztályok között. A kételkedők azóta már megbizonyosodhattak arról, hogy nagy szükség van egy sürgősségi beavatkozásra szakosodott osztályra. A minősített szaknővérek – akik közül sokan diplomások – főorvosi,

illetve szakorvosi engedéllyel olyan beavatkozásokat is végeznek, melyek egy „nyugodt” kórházi osztályon általában az orvosok dolga. Ezen az osztályon kiemelten fontos a folyamatos szakmai és technikai fejlődés. Ezt követeli a diagnosztika és gyógyító eljárások gyors előrehaladása. Nálunk nagyon fontos a szakmák közötti átjárhatóság. Akár orvos, akár műtős, akár nővér valaki, ismerni kell egymás emberi tulajdonságait, felkészültségét, tudni kell, ki mire képes a

saját szakmájában. Nem véletlen, hogy orvosaink és nővéreink az átlagosnál több szakvizsgával rendelkeznek.

Kapta Jenőné, nyugdíjas főnővér, az SBO egyik alapítója:

– Életem legszebb éveit töltöttem el ezen az osztályon. Én voltam az első főnővére egy még nem létező, szárnyait bontogató kórházi osztálynak. A Nyíregyházi Jósa András Kórház akkori vezetői komolyan vették – sok más kórházzal ellentétben – azt az 1982-es törvényi előírást, miszerint minden kórháznak meg kell szervezni egy sürgősségi betegellátó részleget, vagy osztályt. Rám hárult az a feladat, hogy az orvosi feladatok mellett elindítsunk egy merőben új ápolási és nővér szintű ellátási munkát, a sürgősségi betegápolást. A feladat nagy

kihívás volt, mert kézzel fogható szakmai referencia ekkor még nem volt. A legjobb, a legrátermettebb, a legbátrabb nővéreket igyekeztem összeválogatni. A hűségesekek nagyon megszerették ezt a munkát. Azt, hogy jó úton indulunk el, az is bizonyítja, hogy kollégáink minden képzésen kiváló eredményekkel végeztek, hogy általában a képzett kollégáinkat hívják magasabb beosztásokba, hogy WHO oktatási központként működik az osztály. Az itt dolgozó orvosok és nővérek mára már nemcsak magas színvonalon művelik szakmájukat, hanem tanítják is azt. Az itt végzett munkám egyik legnagyobb elismerésének tekintem, hogy néhány éve, nyugdíjba vonulásom előtt megnevezehettem utódomat, akivel jó kollégaként együtt tervezhettük a jövőt. Oláhné Minya Tünde nagy szakmai szigorral, de mindenkor emberséggel végzi ezt a munkát. Úgy érzem, jól döntöttem.

Dr. Domokos Gabriella, ideggyógyász szakorvos:

– Az osztály eredményes munkáját bizonyítja többek között, hogy az alapításkor felmerülő szakmai kritikák és tiltakozások néhány év elteltével teljesen elcsitultak. Mindenki felismerte, hogy a mentőben elkezdett ellátás folytatására még óráig, sok esetben

napokig szükség van, mielőtt kórházi osztályra kerül a beteg, és ezt csak egy speciálisan felszerelt osztályon lehet elvégezni a gyógyító munka zavarása nélkül. Az is előny, hogy a különböző kórházi osztályok már kész diagnózissal kapják a

beteget, így kapkodás nélkül kezdek a kezelést, és több idő jut a már gyógyuló, valamint a lábadozó betegeknek is. Jó lenne újra egyesíteni az SBO-t a Traumatológiai Állomással, hogy az egyes szakemberek komplexebb képzésben részesülhessenek a sürgősségi orvostan és az ápolás területén. Szakmai tapasztalatainkat hazai és nemzetközi konferenciákon oszthatjuk meg kollégáinkkal. Konkrét tudományos munkára nincs idő, hiszen itt minden „sürgős”. A betegek magas száma, az akut szakban végzett megfigyelések, az eredményes diagnosztika és a sürgősségi ellátásban szerzett tapasztalatok miatt olyan óriási statisztikai anyaggal rendelkezünk, amelyet a kutatómunka nem nélkülözhet. Figyelemre és irigylésre méltó osztályunkon a gyógyító és ápolási munka összhangja. Egy súlyos betegért együtt izgul az egész csapat. A legcsodálatosabb érzés, mikor a végén együtt sóhajtok fel: Sikerült.

F. Sipos József

AZ EGÉSZSÉGES TÁRSADALOMÉRT

Az egészség nem az egészségügyben keletkezik és vész el. Társadalmi és gazdasági kölcsönhatások metszetében javul vagy romlik a népesség egészsége. Ezért igen fontos mindenkiben tudatosítani, hogy az egészségmegőrzés, mint a fentiek is mutatják, nem pusztán az egészségügy feladata. Az egészségügy koordinálhatja a különféle ágazatok közösen végzett tevékenységét, de egymagában igen keveset tehet a lakosság egészségének megőrzéséért. Az ágazatköziség kulcskérdése az, hogy a szív-érrendszeri megbetegedések szempontjából igen lényeges a helyes táplálkozás, ma már nem kétséges, de nézzük, mely tárcáknak van e téren felelősségük.

A táplálékaink alapanyagai a mezőgazdaságban keletkeznek, mivel az egészséges alapanyagok kritériuma az, hogy a lehető legkevesebb vegyszer legyen bennünk és a minőség megfeleljen a szabványoknak. Természetesen a földművelésügyi tárca kompetenciája. Az alapanyagok, a magok az esetek nagyobb részében feldolgozásra kerülnek, hogy az ipar milyen technikákat és eljárásokat használ ehhez, az is befolyásolja egészségünket és a Gazdasági tárca irányítása alá tartozik. Az üzemek, ahol ezek az élelmiszerek készülnek szennyezhetik a környezetet, ami a környezetvédelmi tárca területe. Annak érdekében, hogy a gyermekek megtanuljanak a saját egészségük érdekében egyéni és közösségi döntéseket hozni, választani az egészséges és az egészségre ártalmas közül, sokat tehet az oktatási tárca. És végül, hogy e hosszú lánc során az egyén milyen táplálékot fogyasztott el, és az milyen hatással van a szervezetre, azt mérheti az egészségügy.

A megbetegedési és halálási viszonyok alakulásában áttörést csak az egészség meg-

őrzésével, az egészségi állapot fejlesztésével, a megbetegedések megelőzésével, korai felismerésével, gondozásával és a szakszerű rehabilitációval együttesen lehet elérni, s a szociális ellátások szerepe is jelentős.

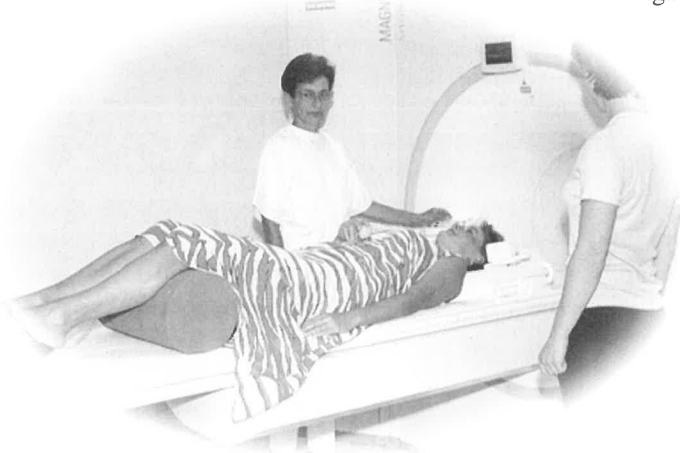
A magyar népesség egészségének javítását, a betegségek megelőzését, az emberhez méltó élet meghosszabbítását csak az egész társadalom szervezett erőfeszítéseivel, anyagi, szellemi erőforrásainak, egyéni kezdeményezéseinek mozgósításával és hatékony felhasználásával lehet elérni. Nehéz körülmények között is van esély az egészség védelmére, megőrzé-

sére, fejlesztésére. Ezt támasztják alá a nemzetközi és a hazai tapasztalatok.

A hatékony megelőzés, egészségmegőrzés, fejlesztés azonban csak egy átfogó hosszú távú, megfelelő társadalompolitikai keretek közé illesztett egészségpolitikai stratégia alapján képzelhető el. E stratégia az Egészségügyi Világszervezet 1991-ben készített dokumentumára támaszkodik.

Társadalompolitikai alapelvek:

- * a megelőzés, az egészségfejlesztés hosszú távú állami feladat, mely aktív felelősségvállalást igényel, és ki kell használni a szükséges tárca- és ágazati

zatközi koordináció

hatékony formáit;

- * a helyi társadalomba illeszkedő egészségvédelmet célszerű ösztönözni;

- * újra kell gondolni az állami keretek között végzett egészségfejlesztés szerepét, funkcióit, valamint együttműködését az önkormányzatokkal, civil szervezetekkel;

- * javítani kell az egészségesebb életmód választásának gazdasági és kulturális esélyeit, fokozni az állampolgárok érdekeltségét egészségük vonatkozásában;

- * gyakorlatias, a lakosság érdekeit közvetlenül szolgáló, a tényleges életviszonyokhoz alkalmazkodó szolgáltatásokat kell kiépíteni;

- * fel kell tárnai az egészség irányába mutató piaci, gazdasági érdekeket;

- * létre kell hozni az egészségfejlesztés, a megelőzés megfelelő pénzügyi forrásait, és biztosítani hatékony felhasználásukat;

- * az erőforrások koncentrációjára van szükség;

- * megfelelő értékelési rendszerrel biztosítani kell a programok végrehajtásának ellenőrizhetőségét;

- * erősíteni kell az egészségmegőrzés szakemberképzésének és továbbképzésének rendszerét;

- * az egészséget támogató társadalompolitika számára szövetségesként meg kell nyerni az orvostársadalmat, az egészségügyi dolgozókat;

- * jól működő egészségügyi rendszerre is szükség van.

Eljött az idő egy magyar egészséget támogató politikai célrendszer megfogalmazására és az elérésüket elősegítő eszközök meghatározására. Ezt követeli meg Magyarország európai uniós csatlakozási szándéka is.

Molnár Ferenc

EGY OSZTÁLY FEJLŐDÉSÉNEK TÖRTÉNETE

A II. SEBÉSZETI OSZTÁLYTÓL A TRAUMATOLÓGIAI ÉS KÉZSEBÉSZETI OSZTÁLYIG

ERZSÉBET KÖZKÓRHÁZ 1899. NOVEMBER 20.

A pavilon	74	(38 belgyógyászati beteg, 36 bujakóros)
B pavilon	55	(sebészeti, szemészeti és szülészeti beteg)
C pavilon	21	(tüdőbeteg)
D pavilon	15	(fertőző beteg)

1915-ben már 250 ágyas a kórház. 1930-ban az osztályok ágyszáma:

sebészeti osztály	191
belgyógyászati osztály	102
bőr- és nemibeteg-osztály	127
szüléset	69
szeméset (fülbetegek is)	46
gyermekgyógyászat	35
fertőző betegek	30
összesen	600

1956-ban Sebészeti Osztály

osztályvezető főorvos	Eisert Árpád
adjunktus	Illyés Zsigmond
orvosok	Romhányi Tibor
	Dohanics Sándor
	Maklár Elek
	Illyés Ernő
	Wein Géza
	Hartos János
	Csombó Károly
	Bonivárt Antal
	Bencze Béla

Sebészeti Osztály, 1957

I. Sebészeti sebészeti és urológiai betegek ellátása	II. Sebészeti sebészeti és baleseti sebészeti betegek ellátása

A két osztály felváltva felvételes, de az I. Sebészeti minden nap ellátja az urológiai, a II. Sebészeti a baleseti betegeket.

II. Sebészeti

1957: 69 ágy osztályvezető adjunktus orvosok	Illyés Zsigmond Hartos János Bencze Béla Illyés Ernő Körtvélyessy József Oláh Vilmos Varga Sándor Medvey Csongor
1958: vezető	Heine-Medin utókezelő Papp Tibor, reumatológiai szakrendelést is vezet
1960:	Árkosy Ferenc Farkas Benjámin
1963:	Skribek József
1964:	Fazekas Imre Golenyák Béla

1965:

1966:

Kopcsa István
megnyílik a vásárosnaményi
kórház Sebészeti Osztálya,
osztályvezető Hartos János

A II. Sebészeti tevékenységi köre: általános sebészeti műtétek, az akkor alkalmazott baleseti sebészeti műtétek (comb-nyaktörés, pertrochanter törés), ortopéd műtétek, gyermek-ortopédiai helyreállító műtétek (csípőficam véres repozíciója, dongaláb, Colonna műtét!; több műtét történik, mint a budapesti ortopéd klinikán)

1968:

1969:

1970-71:

1972:

Bakk Zsigmond

Cseh Zoltán

névváltozás történik; Baleseti és Helyreállító
Sebészeti Osztály.

Illyés Zsigmond távozik a budapesti BM-Kórház-
ba, kezdetben ortopédiai szakrendelést vezet,
1974-ben megvédi kandidátusi disszertációját.
A Heine-Medin osztály mint gyermek-ortopédia
működik az első idegosztály helyén.

1972:

osztályvezető
adjunktusok

orvosok

Berényi Pál
Árkosy Ferenc
Farkas Benjámin
Skribek József
Golenyák Béla
Bakk Zsigmond
Cseh Zoltán

1974-75:

Lezák József
Noviczki Miklós

Az orvosok 2-3 szakvizsgával (sebészeti, ortopédia,
baleseti sebészeti) rendelkeznek. Az osztály szakmai
profilja továbbra is a sebészeti-baleseti sebészeti
területe, 1 napot hetente sebészeti ügyeletet is
ad. Az osztályvezető meghatározója az ortopé-
diai műtétek igen intenzív kiterjesztésének
(medence-osteotomia, Salter, Pemberton, Chiari
műtétek). A gyermek-ortopédia a régi belosztály
földszintjére költözik. Ez volt a „Provincia”.

1975:

Megnyílik az újjáépített kisvárdai kórház, a bal-
eseti részleget Fazekas Imre vezeti.

1977:

Az osztály újra kettéválik. Illyés főorvost visszahívják osztályvezető főorvosnak a Baleseti Sebészeti Osztály élére. Önálló Ortopédiai Osztály alakul Berényi Pál főorvos vezetésével a kórház Sóstói úti telephelyén.

Baleseti Sebészeti Osztály

vezető	Illyés Zsigmond
főorvos	Farkas Benjámin
	Skribek József
adjunktus	Golenyák Béla
	Bakk Zsigmond
	Cseh Zoltán
orvosok	Bíró Suzsanna
	Lezák József
	Noviczki Miklós
	Gosztola Ferenc

Ez idő tájt kezdődik a kórház rekonstrukciója. Bemutatják az új sebészeti tömb tervét.

1983 decemberében Illyés Zsigmond megbetegszik. Előtte már elmondta, hogy az új épületben már nem akar osztályvezető lenni. Az osztály orvoslétszáma időközben bővült: 1979-től Felföldi Pál, Kozma Péter, Sztankó Éva, majd Beregvári Zoltán és Turcsányi István.

1984: megbízott osztályvezető dr. Farkas Benjámin.

1984 májusában lemond a megbízásról, és ekkor Budapestről az OTRI és az Újpesti Kórház Traumatológiájáról megbízott osztályvezetők látják el a vezetést. Szarkasztikus megjegyzésünk volt: „főorvos-továbbképző osztály lettünk”. Az osztály létszáma folyamatosan bővül (Turcsányi István, Csedreki László, Nagy Attila, File György, Bakai Zoltán, Emri Péter, Kósa Jenő, Erményi István, Bujdosó Mihály, Horváth Péter, Fábíán Lajos, Horváth Attila, Csokonay Péter, Ahmed Khalil, Zeaiter Atef).

1984 december 15-től osztályvezető Nagy László

1985 márciusában átköltözünk az új sebészeti tömbbe. A Baleseti Sebészeti Osztály 120 ágyas.

1988: Kézsebészeti Részleg és Idegsebészeti Részleg szerveződik Noviczki Miklós, illetve Ladvánszky Csaba vezetésével.

Nem önálló részlegként, de az osztály profiljába tartozik az égési sérültek ellátása. Korszerű ideg- és gerincsebészeti műtéteket végeznek, új idegsebész szakorvosok szakvizsgáznak (Lezák József, később Lakatos István, majd Sipos Tibor). A kézsebészet mikrosebészeti profillal is bővül; felkar-replantá-

ció, érnyeles szabadlebenyek átültetése. Nemzetközi kézsebészeti szakvizsgát tesz Noviczki Miklós és Turcsányi István.

1998: az osztály vezetését Noviczki Miklós veszi át.

2000: önálló osztállyá válik Ideg- és Gerincsebészet néven az idegsebészeti részleg Lázár László vezetésével.

2001: az osztály neve Traumatológiai és Kézsebészeti Osztályra változik.

Az osztály működése elképzelhetetlen az ápolók, műtősségek, gyógytornászok, adminisztrátorok, asszisztensek és beteghordók nélkül, illik megemlékezni róluk is:

Jászai Anna főnővér
Éles Gyuláné főnővér
Borbás Istvánné
Bratu Anna gyógyszeres nővér
Botos Ferencné kötözős nővér
Fikár Anna
Tamásiné Palaticz Irén
Biszkú Zoltánné
Urbán Miklósné
Kissné Vincze Julianna
Fabókné Horváth Katalin
Cseke Attiláné
Kantár Istvánné
Lakata Györgyné
Dudás Lászlóné
Kósa Andrásné

Heine-Medin:

Tímár Istvánné
Hanász Andrásné
Bencs Györgyné
Kresztyankó Györgyné
Kurucz István
Kurucz András
Fabók Mihály
rendelőintézet:
Hugyeczné Bahor Margit
Balogh Tiborné
Babják Mihályné
Szűcs Lehelné
Tóth Istvánné
Benke Mónika
Kapta Jenőné

gyógytornászok:

dr. Farkas Benjáminné
Hegedűs Sarolta
dr. Fülesdiné Merza Xénia
Mezősi Gézáné
dr. Skribek Józsefné
Buús Katalin
Nagyné Arató Ágnes
Gincsainé Erdélyi Zsuzsa
Vámosi Istvánné

műtősnők:

Oláh Józsefné
Somlai Tiborné
Kökényesi Mihályné
Dokáné Molnár Matild
Paládi Gyuláné
Czuczor Gáborné
Karika Kornélné
Szabó Erzsébet
Szulyák Mária

adminisztrátorok:

Pásztorné Nagy Gyöngyi
dr. Árkosy Ferencné
Jarkó Ferencné
Jaksi Jánosné
Visnyovszki Attiláné
Kovács Sándorné

Összeállította:

dr. Skribek József

NÉHÁNY JÓ TANÁCS VESEKÖVESEKNEK

A kőképződés gyakorisága az utóbbi évtizedekben jelentősen megemelkedett, ezért feltételezik, hogy a gyakoriság összefüggésbe hozható a bőséges táplálkozással. A lakosság kb. 1–3%-át érinti. A kőképződés fizikai folyamat, amelynek során a vizeletben, nagy koncentrációban oldott sók telítetté válnak, és ezért kikristályosodnak vagy kicsapódnak. Ezt a folyamatot húgyúti fertőzés elősegítheti. Ha a kő elmozdul a veséből, és megakad a húgyvezetékben, rohamokban jelentkező heves fájdalom, vesegörcs lép fel. A vesekő háromszor gyakoribb férfiaknál, mint nőknél. Főként középkorú férfiak betegsége.

A leggyakrabban előforduló kőfélések a következők:

Oxalátkő: szürkésfekete, tüskés felszínű, Ca-t tartalmaz, röntgenárnyékot ad. A *carbonát- és foszfátkő* Ca-t tartalmaznak, lúgos vegyhatású vizeletben keletkeznek. Az előbbi fehér, az utóbbi szürkés színű, könnyen elmorzsolható. **Húgysav és uratkő:** sárgásbarna, legtöbbször sima felszínű, és igen kemény, röntgenárnyékot nem ad, mert Ca-t nem tartalmaz. Csak savanyú vegyhatású vizeletben képződik. Gyakran magas a vér húgysavszintje.

Általános szabályok:

1. Bármilyen összetételű kőről van szó, a legfontosabb és általános érvényű szabály: Bőséges folyadékbevitel, legalább 3 liter naponta. Gyakran, óránként 1-1 pohárral fogyasztva megiható ez a mennyiség a nap folyamán, még több is. Víz, szóda, cukor nélküli limonádé, frissen forrázott világos (nem erős) tea, leves legyen ez a folyadék. Súlyt helyezünk az esti, lefekvés előtti folyadékfogyasztásra is, mivel 2-3 dl folyadék elegendő ahhoz, hogy a vizelet nagyfokú éjszakai koncentrációját megakadályozzuk.

2. Az elsődleges kezelés természetesen a kiváltó ok megszüntetése, befolyásolása, de természetesen fontos szerepet kap a diéta is. A diéta alapvető célja, hogy a kőalkotók képződését csökkentse. Érdemes végiggondolni, milyen ételek szerepelnek nagyobb mennyiségben az étrendben, és ennek megfelelően azt ritkábban vagy kisebb adagban kellene fogyasztani. A szigorú diétát feleslegesnek tartjuk. Fűszereket ízlés szerint használhatnak a betegek. Fennálló húgyúti fertőzés esetén

a csípős, a nyálkahártya izgalmat okozó fűszerek és tömény alkoholok fogyasztását tiltjuk meg.

3. Meg kell szabadulni a felesleges kilóktól. Kevesebb állati fehérjét, zsírt, hozzáadott cukrot és alkoholt kell fogyasztani. Kimutatták, hogy a túlságosan sok cukor és édesség gyakori fogyasztása, az állati eredetű fehérjékben gazdag táplálkozás a kőképződésnek kedvező feltételeit teremti meg. Ugyanakkor az is kiderült, hogy az ételmi rostok bőséges bevitele (pl.: zöldség- és főzelékfélék, gyümölcsök, barna, azaz teljes kiőrlésű, ételmi rostokban gazdag lisztből készült kenyér, péksütemények, száraztészták) gátolják az előző táplálékalkotórészek említett káros hatását. Kedvező hatást érünk el azzal is, ha az otthon készített ételeket étkezési korpával dúsítjuk. Arra is gondolni kell, hogy sok ételmi rost van a gyümölcsök héjában, tehát nem érdemes meghámozni a gyümölcsöket, és célszerű beiktatni a sült burgonyát rendszeres diétába.

4. Kerülni kell a dohányzást, mivel a füstben lévő kadmium serkenti a kőképződést.

5. Ajánlatos a rendszeres, egészséges testmozgás, a központi idegrendszer terhelő stressz kerülése. Az ülő foglalkozású egyéneknek a szabadban való kiadós séta vagy a rendszeres torna nemcsak az elhízás ellen javasolható, hanem a kő kiújulása ellen is.

6. Gyulladásos jelek észlelésekor keresse fel kezelőorvosát. Ha a gyulladásos jelek és a láz együttesen jelentkeznek, azonnal keresse fel urológus szakorvosát! Bizonyos baktériumtörzseknek karbamidhasító képességük van, és ammónia képződésével

a Ca-oxalátkő képződésének feltételeit teremti meg.

7. Bélműködés rendezése. A renyhe bélműködés, a székrekedés elősegíti a húgykő képződését. *Kalcium-oxalátkövek* különböző okok miatt alakulhatnak ki, pl. a mellékpajzsmirigy fokozott működése, a vizelettel történő fokozott húgysavürítés stb. Tej, tejtermékek, szardínia, cékla, zeller, uborka, kakaó, tea, grépfrút, paradicsom petrezselyem, rebarbara, spenót, sóska, eper, édesburgonya, dió, moggyoró, csokoládé, tea és kóla fogyasztásának mérséklését írjuk elő. Egyen több olyan ételt, amely gazdag magnéziumban, káliumban és B6-vitaminban. Például rizs, zabpehely, gomba, fehérbab, borsó. Ezeken kívül ajánlott még: hús, hal, burgonya, tésztaáru, gyümölcs, főzelék, meggyoszörp fogyasztása. A citromos tea csökkenti az oxalátkő képződését. A kalcium fogyasztásával kapcsolatban megoszlanak a nézetek, de az biztos, hogy a fokozott kalciumürítés (vizelettel naponta 200 mg-nál több kalcium ürül) önmagában oka lehet kalcium tartalmú kő kialakulásának. A hatásos kezelés érdekében a kezelőorvos megállapítja, hogy melyik formája áll fenn, és ennek ismeretében írja elő a diétát. Bizonyos esetekben felesleges és hatástalan a kalciumszegény diéta, sőt a veseokból fokozott kalciumürítés esetén káros is lehet. Az ismeretlen eredetű fokozott kalciumürítés esetén a bőséges folyadékbevitel és a sószevény étrend (legfeljebb 4–5 g só) bizonyult hatásosnak. *Kalcium-foszfátkő* esetében tej, a hüvelyesek, káposztafélék szerepeljenek kevesebbszer az étrendben. Húgysavkövek keletkezésében a közszevény, egyes emésztőszervi betegségek játszanak szerepet. A legfontosabb tényező a húgysavkövek keletkezésében a vizelet savanyú vegyhatása, ebből következően a kezelés és megelőzés meghatározó tényezője a bőséges folyadékbevitel és a vizelet normálisan savi vegyhatásának lúgos irányba (6,0–6,5 pH közé) emelése. Kerülje a purintartalmú ételeket. Ezek közé tartozik a vörös hús, a hal, máj, vese, velő, a tel-

jes kiőrlésű gabona, a bab, a karfiol, a borsó és a spenót, lencse, szója. Megtiltjuk a belsőségek fogyasztását. Az étrendbe a lúgos vegyhatást eredményező ételeket kell beiktatni. A lúgosító diétában gyümölcsöket mindig ajánlunk fogyasztásra, nyers és főtt állapotban. A főttételek mindig zöldségből és főzelékfélékből álljanak (levelek, levesek, mártások, pürék, főzelékek, saláták, kompótok, zselék, habok). A száraz hüvelyeseket nem javasoljuk. Adhatók különféle gabonaművek, valamint korlátozott mennyiségben tej és tejtermékek is. A fokozott húgysavürítés csökkentett fehérjebevitellel befolyásolható, ilyenkor a diéta legfeljebb 0,8 g /testtömeg kg, azaz 70 kg-os felnőtt esetén 56 g fehérjét tartalmazhat naponta. Ez a mennyiség a szervezet számára más okokból is nélkülözhetetlen. Ügyelni kell arra, hogy állati és növényi eredetű fehérjeforrások egyaránt legyenek az étrendben. Az ún. *cisztinkövek* keletkezésének hátterében egy ritkán előforduló anyagcsere áll, amelynek kezelése elég nehéz. Az étrend legfontosabb része az igen nagy folyadékbevitel, naponta 4 liter körül, valamint a már említett lúgosító étrend.

Gyógyszertárakból: Oxalát kövek esetén: Ajánlják B6-vitamin (napi 40 mg), magnézium (napi 300 mg). A napi több mint 1000 mg C-vitamin rendszeres, tartós szedését kerülni kell. Húgysavkövek esetén: kálium-citrát (napi 150 mg) szedését.

Gyógyvizek, ivókúrák: Magnézium tartalmú vizek, alkalizáló vizek (Salvus, Parádi, Bikszádi). Évente kétszer ivókúra, 30 napig naponta egy üveg gyógyvíz.

Gyógykészítmények: Igyon naponta két-három csésze gyógyteát kukoricabajusz, illatos ruta vagy tarackbúza főzetéből. Befejezésül még egyszer hangsúlyozni szeretnénk, hogy a vesekőképződés megelőzésében legfontosabb a bőséges folyadékbevitel, bármilyen összetételű kőről is van szó.

Varga Lászlóné
Urológia részleg

Szabó Tibor rajza

BUGYA ISTVÁN:

Dal Sánta Áronnak

A kor nehéz – bűnjele vagyok.
Vétkeztem, rám mégse szóljatok;
vadszőlő, nád, lehajló fák alatt,
apám nyomában ballagok.

Sejtekben dúdoló remény,
hej, lettem szerelem és kenyér;
minden kimondhatatlan szó
ezért hát megillet engem!

Vadszőlő, nád, lehajló fák alatt
sajdul-sejdül egy mozdulat;
apám jár itt az őszi ködben,
ki volt – ugyanán lettem én –
megfejtethetlen költemény,

s amíg nyomában ballagok,
ki voltam, mind igaz leszek;
szépség zuhantat föl-le engemet.

S ahol az ég a földre száll ott megyek,
útipeiros szép hajnal leszek.

Szabó Tibor rajza

A NYÍREGYHÁZI MÓRICZ ZSIGMOND SZÍNHÁZ műsora

MÁJUS

2., csütörtök	15.00	Szerelem	Sarkadi-bérlet
	19.00	Szerelem	Bessenyei-bérlet
3., péntek	19.00	Szerelem	Szigligeti-bérlet
4., szombat	19.00	Szerelem	Móricz-bérlet
	19.00	Alkonyodó	Kamara - Bérletszünet
A Közép-Európa Táncoszház előadása			
7., kedd	19.00	Beavató színház	Művész Stúdió
10., péntek	19.00	Harlekin milliói	Nyilvános főpróba
	19.00	Nero, szerelmem	Kamara - Bérletszünet
a nyíregyházi Móricz Zsigmond Színház és a Közép-Európa Táncoszház közös előadása			
11., szombat	19.00	Harlekin milliói	Bemutató előadás
12., vasárnap	19.00	Harlekin milliói	Premier plusz bérlet
13., hétfő	19.00	Harlekin milliói	Benczúr-bérlet
14., kedd	14.00	A dzsungel könyve	Vidor-bérlet
	19.00	A dzsungel könyve	Bérletszünet
15., szerda	10.00	A dzsungel könyve	Bérletszünet
	14.00	A dzsungel könyve	Vízpók-bérlet
16., csütörtök	10.00	A dzsungel könyve	Bérletszünet
	14.00	A dzsungel könyve	Csörike-bérlet
	19.00	Csütörtökölés	Művész Stúdió
17., péntek	19.00	Harlekin milliói	Vörösmarty-bérlet
18., szombat	19.00	Harlekin milliói	E. Kovács-bérlet
21., kedd	10.00	Óz, a nagy varázsló	Morgó-bérlet
	15.00	Óz, a nagy varázsló	Petőfi-bérlet
22., szerda	10.00	Óz, a nagy varázsló	Pinokkió-bérlet
	14.00	Óz, a nagy varázsló	Ady-bérlet
	19.00	Beavató színház	Művész Stúdió
23., csütörtök	19.00	Anconai szerelmesek	Bérletszünet
24., péntek	19.00	Harlekin milliói	Déryné-bérlet
25., szombat	19.00	Harlekin milliói	Kiss Manyi-bérlet
27., hétfő	19.00	Harlekin milliói	Szigligeti-bérlet
28., kedd	19.00	Harlekin milliói	Hevesi-bérlet
29., szerda	10.00	Óz, a nagy varázsló	Manócska-bérlet
	14.00	Óz, a nagy varázsló	Hunyadi-bérlet
30., csütörtök	10.00	A dzsungel könyve	Bérletszünet
	14.00	A dzsungel könyve	Bérletszünet
	19.00	Csütörtökölés	Művész Stúdió
31., péntek	19.00	Harlekin milliói	Móricz-bérlet

JÚNIUS

1., szombat	19.00	Harlekin milliói	Mikszáth-bérlet
3., hétfő	10.00	Óz, a nagy varázsló	Tádé-bérlet
	14.00	Óz, a nagy varázsló	Váci-bérlet
4., kedd	10.00	Óz, a nagy varázsló	Mazsola-bérlet
	14.00	Óz, a nagy varázsló	Csiky-bérlet
5., szerda	10.00	Óz, a nagy varázsló	Ágacska-bérlet
	14.00	Óz, a nagy varázsló	Berzsenyi-bérlet
6., csütörtök	10.00	Óz, a nagy varázsló	Ügyfogyi-bérlet
	14.00	Óz, a nagy varázsló	Ratkó-bérlet
	18.00	Ünnepélyes évadzáró	

Művész Stúdió: Nyíregyháza, Bethlen G. u. 14.

Jegyiroda: Nyíregyháza, Országzászló tér 6. Tel.: 06-42/310-360

Megint túl vagyunk egy választáson, és menetrendszerűen megint következik egy kormányváltás. Ismét nem sikerült kiemelni az egészségügyet a napi politikai csatározásokból. Mostanra már úgy tűnik, hogy legalábbis a hivatkozások szintjén, ez az ágazat volt a legerősebb ütőkártya az ellenfelek kezében. Mindenesetre ígéretből annyi van, hogy azok alapján elég a betegnek elmenni egy kórház előtt, és máris meggyógyul, a szakszemélyzetnek pedig csak szándéknyilatkozatot kell tennie, hogy az egészségügyben óhajt tevékenykedni és máris milliomos lesz. Hál' Istennek véget értek a szavazatokért dúló háborúk, megint jönnek a dolgos hétköznapiak, és hát régi igazság az, hogy előbb meg kell enni a pudingot, és csak utána lehet véleményt formálni róla.

Hetvenöt esztendő a gyermekosztály, negyvenöt a baleseti sebészet és húsz az SBO. Számok, amelyek igazolják, hogy a hazának ezen tájékán mindig valami újra törekedtek a gyógyítók! És ez a lényeg! Politikusok jönnek-mennek, rendszerek születnek és tűnnek el a történelem súlylésztojéban, de az Erzsébet Közkórházból Jósza András Kórházzá fejlődött intézmény nem változik. Mindig a kor színvonalán, mindig annál egy kicsit magasabb szinten, áldozatkész munkatársainak jóvoltából teszi dolgát míg világ a világ. És ez így van jól!

Április van, itt a tavasz és megjelent a Kórlap. Jó olvasást kívánunk!

A felelős szerkesztő

A JÓ PAP HOLTIG TANUL

„avagy a jó Paptól holtig tanulhatunk”

2001 novemberében a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat Jósza András Kórház Szülészeti Nőgyógyászati Osztály szervezésében rendhagyó tudományos ülésre került sor. A nagyszerűen megszervezett tudományos ülés azért tekinthető rendhagyónak, mert az előadások nem a megszokott tudományos, vagy néha inkább tudományoskodó előadásokból álltak, hanem az „Így csinálom én” szellemében egy-egy a mindennapok tevékenységét felölelő, de a nemzetközi összehasonlításokat is tartalmazó referátumokból. A résztvevők nagy száma is jelezte, hogy ilyen jellegű információcserére rendkívül nagy az igény a szakma részéről. Feltűnő volt, hogy az előadások közötti szünetekben, illetve az azt követő társasági programok során tovább folyt egy-egy módszer megvitatása, ami még effektívebbé tette a programot.

Egy ilyen késő éjszakába nyúló, jó hangulatú beszélgetés során érett meg az elhatározás bennem, hogy ezt a folyamatot folytatni kell, ezt közelebről kell látnom. Rövid egyeztetés után január utolsó hetében egy hetet töltöttem el az osztályon a vaginalis hysterectomia, valamint az osztály szervezési tevékenységének tanulmányozásával. Ha a fogadtatás hangulatát, szívéllyességét akarom jelzőkkel illetni, csak giccses közhelyeket vehetnék a papírra, vagyis nagyon jó volt a kollégák között eltölteni ezt a hetet. A látottak meggyőztek arról, hogy érdemes volt megtenni ezt a nem csekély távolságot, és talán

még néhányszor érdemes lesz, hiszen egy hét nagy idő, de minden hasznosat megtapasztalni, ellesni, arra kevés.

A fő célom a vaginalis hysterectomia egy általunk nem alkalmazott technikájának megtanulása volt, ami sikerrel járt. Az azóta eltelt két hét alatt annyi ilyen jellegű műtétet végeztem saját intézetemben, amennyit korábban fél év alatt.

A műteti tevékenység szervezési oldalán a dokumentáció során ugyancsak találtam követésre méltó részeket. Mindezek a mindennapi munkánk során jól hasznosíthatók, és azok bevezetéséhez ugyancsak segítőkész támaszt találtam az osztály orvosaiiban

Ezúton szeretném hálámat és köszönetemet kifejezni az osztály vezetőjének, Pap Károly főorvos úrnak a rendkívül hasznos és mégsem izzadságszagú egyéni továbbképző programom megszervezéséért, lebonyolításáért és azért a baráti fogadtatásért, amely messze túlmutatott egy szokásos orvos-orvos közötti kollegális kapcsolaton. Külön köszönettel tartozom Losonczy János főorvos úrnak, a műtétechnikai mesterfogások avatott ismerőjének, aki azokat önzetlenül osztotta meg velem. Az intézetek közötti kapcsolattartáson túl úgy érzem, itt igaz barátságok szövődtek.

Köszönettel:

Dr. Daru József
egyetemi docens
a SZTE Szülészeti és
Nőgyógyászati Klinika
műtő osztályvezetője,
finanszírozási,
dokumentációs és
minőségbiztosítási felelős

**A SZABOLCS-
SZATMÁR-BEREG
MEGYEI
ÖNKORMÁNYZAT
JÓSA ANDRÁS
KÓRHÁZ LAPJA**

Felelős kiadó:
dr. Séra Gyula
főigazgató

A szerkesztőbizottság:

dr. Exterdéné
Zsurkai Ilona,
dr. Fazekas Imre,
Rudikné Kecsmár Ágnes
Bugya István
Szabó Tibor

Szerkesztő:
Vitéz Péter

Felelős szerkesztő:
Berkli Antal

Fotók:
Harasztosi Pál
Petró László
Racsók Tibor

Tördelőszerkesztő:
Simon Gabriella

Olvasószerkesztő:
F. Sipos József

Korrektor:
Halcsák Erzsébet

Hirdetésfelvétel:
Nyíregyháza,
Szent István u. 49.
Tel.: (42) 410-306

www.extra.hu/korlap

E-mail:
korlap@freemail.hu
korlap@externet.hu

A szerkesztőség címe:
4400 Nyíregyháza,
Szent István u. 49.
Tel.: (42) 410-306,
(30)2651-203,
(20)5469-972

Nyomdai munkálatok:
Tóth Nyomda, Nyírtelék

ISSN 1419-5569

**LAPUNKAT AZ
OBSERVER SEZMLÉZI**

20 éves az SBO

„...Céljaink elérésében szerencsénk volt, mivel az intézet főigazgatója és vezetése megértette céljainkat és a – lehetőségeikhez képest – minden támogatást megkaptunk. A társszakmákban dolgozó munkatársaink közül is egyre többen értették meg törekvéseinket, és támogatták munkánkat, elért eredményeinkhez nagyban hozzájárultak...”

(11. oldal)

EGY KIÁLLÍTÁS KÉPEI

